

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра кримінального права та кримінології
Навчально-науковий інститут № 5**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ**

**з навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 ПРАВО**

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 20.09.2024р. № 9

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 19.09.2024р. № 8

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального права
та кримінології ННІ № 5 (Протокол № 1 від 30.08.2024р.)

Розробники:

1. професор кафедри, д.ю.н., професор Ємельянов В. П.
2. професор кафедри, д.ю.н., професор Шульга А. М.
3. доцент кафедри, к.ю.н., доцент Вапсва Ю.А.
4. доцент кафедри, к.ю.н., доцент Кундеус В.Г.
5. доцент кафедри, к.ю.н., доцент Лантінов Я.О.
6. доцент кафедри, к.ю.н., доцент Наумова А.О.
7. доцент кафедри, к.ю.н., Татаркіна Ю.І.

Рецензенти:

1. Професор кафедри кримінального права і кримінології ННІ № 1 ХНУВС доктор юридичних наук, професор Ященко А. М.
2. Професор кафедри кримінально-правових дисциплін ХНУ ім. В.Н. Каразіна, доктор юридичних наук, професор О.М. Храмцов.

1. Загальні методичні рекомендації

Метою курсової роботи є формування у студентів навичок до самостійного освоєння навчального матеріалу, наукового процесу, підняття їх теоретичного та професійного рівня, кращого засвоєння дисципліни Кримінальне право (Особлива частина).

Завдання курсової роботи:

- систематизація, закріплення і поглиблення теоретичних знань із Особливої частини Кримінального права та вміння їх практичного використання при дослідженні матеріалів судової практики;
- розвиток навичок самостійної роботи, формування вмінь постановки завдань та досягнення обґрунтованих висновків;
- оволодіння методикою проведення досліджень, використання сучасних інформаційних технологій у процесі розв'язання задач, які передбачені завданням роботи.

Курсова робота повинна бути виконана, оформлена та захищена з дотриманням таких методичних вказівок:

Порядок вибору теми курсової роботи.

Тема курсової роботи студента визначається номером теми списку «Теми курсових робіт», який відповідає реєстраційному номеру студента у списку навчальної групи на момент проведення екзаменаційної сесії, що передуює сесій, на якій запланований захист курсової роботи. У випадку, якщо у групі навчається більша кількість студентів, ніж передбачено наведеним у цих методичних рекомендаціях переліком тем курсових робіт (більше ніж 30 студентів), тематика курсової роботи визначається номером у списку студентів, що перевищує 30 (наприклад, студент, який має реєстраційний номер 31, виконує курсову роботу за першою темою; 32 – за темою 2; 33 – за темою 3; 41 – за темою 11; 53 – за темою 23 тощо)

У виняткових випадках студент може самостійно сформулювати та запропонувати тему, якщо її немає в переліку. В цьому випадку він повинен **обов'язково** узгодити її з викладачем – керівником, призначеним для кожної навчальної групи, та отримати на це його згоду.

Вимоги до структури курсової роботи.

Курсова робота розпочинається титульним аркушем, у якому зазначаються: офіційна назва навчального закладу та кафедри, на якій виконана робота; номер теми та тема курсової роботи; шифр групи, прізвище, ім'я та по батькові автора; місто та рік написання роботи (Приклад – додаток 1).

Курсова робота повинна мати таку структуру:

1. План;

2. Вступ;
3. Основна частина роботи;
4. Висновки;
5. Список використаних джерел.
6. Додатки.

План роботи в загальному вигляді формулюється в завданні курсової роботи. Загальними вимогами до плану є наявність кількох розділів, складна структура, побудова дослідження від загального до часткового і, головне, дотримання меж дослідження визначених темою роботи.

Вступ.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, ступінь розробки теми у науці, мета та завдання дослідження.

Визначення актуальності будь-якої теми має бути ясным, конкретним і повинно розкривати доцільність дослідження теми, її соціальне значення.

Ступінь розробки теми формулюється на підставі наукових досліджень, проведених у науці кримінального права за темою роботи.

Мета повинна впливати з теми роботи. Відповідно до визначеної мети формулюються завдання, які деталізують та розкривають мету. Характер завдань впливає з назв розділів та підрозділів роботи. Їх зміст формулюють, використовуючи такі поняття: «визначити...», «встановити...», «охарактеризувати...», «розробити...», «виявити...», «сформулювати...», «розкрити...» тощо.

Основна частина роботи – основний текст роботи, що складається з розділів, поділених на підрозділи, або лише з розділів. Найбільш оптимальний варіант структурування основного тексту – 3-4 розділи, які поділені на не менше як 2 підрозділи. Кожен підрозділ повинен закінчуватися короткими висновком, що впливає із завдання написання цього розділу.

Зміст курсової роботи обов'язково повинен відповідати темі та плану.

У **висновках** автор повинен підсумовувати викладений матеріал. Висновки повинні бути узгоджені із метою та завданнями роботи та впливати з розгляду розділів (підрозділів) теми з врахуванням єдності теоретичної та практичної частин курсової роботи.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складається безпосередньо за друкованим твором або за каталогами та бібліографічними покажчиками повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв.

Джерела слід розміщувати у списку використаних джерел у порядку посилань у тексті курсової роботи.

Список використаних джерел повинен мати не менше 20 джерел. На кожне з наявних у списку джерел має бути в роботі хоча б одне посилання.

Додатки до курсової роботи - це розділ, у який входять наочні матеріали судової практики відповідно до питань теми курсової роботи. До них, зокрема,

належать копії вироків суду, які можна отримати у Єдиному державному реєстрі судових рішень (Державне підприємство «Інформаційні судові системи». Електронний ресурс – <http://reyestr.court.gov.ua/>), з обов'язковим посиланням на джерело. **Кількість копій вироків повинна бути не менше п'яти (п'ять додатків).**

При неможливості використання всесвітньої мережі «ІНТЕРНЕТ» матеріали судової практики можливо досліджувати в періодичних виданнях: «Вісник Верховного Суду України», «Іменем Закону», «Юридичний Вісник», «Юридична практика» тощо.

Порядок підготовки до написання та захисту курсових робіт.

Перед початком виконання курсової роботи студент повинен уважно ознайомитися із положеннями цих методичних рекомендацій щодо виконання курсових робіт з дисципліни Кримінальне право України (Особлива частина).

Процес написання курсової роботи містить у собі ряд взаємопов'язаних між собою етапів:

- 1) підбір, вивчення, аналіз і узагальнення матеріалів обраної теми;
- 2) викладення тексту роботи згідно встановленого до теми роботи плану;
- 3) оформлення роботи.

Підбір, вивчення, аналіз і узагальнення матеріалів обраної теми реферату.

Перед початком безпосереднього написання основного тексту роботи студент повинен ознайомитись з нормативними документами, навчальною, монографічною літературою та публікаціями в науково-практичних журналах, судовою практикою тощо. При цьому доцільно робити виписки з нормативних актів, книг, статей, інших джерел, помічаючи в чернетці ті сторінки та видання, що найбільш важливі при висвітленні відповідних питань теми курсової роботи.

Викладення тексту роботи. При викладенні матеріалу студент повинен звернути увагу на:

1. виконання курсової роботи за визначеним планом;
2. чіткість, ясність, логічність та послідовність викладення матеріалу;
3. самостійність у підході до матеріалу, що викладається;
4. правильне цитування літератури, що використовується, з обов'язковим посиланням на джерело;
5. використання джерел, враховуючи можливі зміни чинного законодавства;
6. грамотність написання тексту.

Роботу над текстом слід розпочинати з першого розділу, в якому зазвичай висвітлюються найбільш загальні питання (часто теоретичного характеру) досліджуваної теми. Автор повинен суворо слідкувати за тим, аби не виходити

за межі розділу. При цьому слід послідовно, логічно викладати матеріал, не забуваючи при цьому зазначати використані джерела. Викладати матеріал у роботі слід у безособовій формі (наприклад, «ми вважаємо», «на наш погляд» та ін.).

Виклад тексту роботи повинен відповідати плану і не повинен зводитися до набору непов'язаних між собою окремих положень, фактів.

При виконанні роботи за темою обов'язковим є використання міжнародних договорів, Конституції України, Кримінального кодексу, законів України та інших нормативно-правових актів за темою роботи. Необхідно також обов'язково опрацювати судову практику: рішення, постанови та висновки Верховного Суду України, Конституційного Суду та інших судів України загальної юрисдикції.

Крім нормативно-правових актів, студенти обов'язково повинні опрацювати підручники з кримінального права, спеціальну наукову та монографічну літературу, курси лекції з предмету, **матеріали судової практики** та інші джерела, необхідні в силу специфіки дослідження теми роботи.

При розгляді юридичних підстав кримінальної відповідальності за визначеною темою (питаннями та розділами) роботи обов'язково слід наводити приклади судової практики, матеріали якої слід представити у додатках. Наприклад, при розгляді юридичних ознак способу вчинення крадіжки слід надати приклад судової практики з конкретної кримінальної справи щодо вчинення конкретного кримінального правопорушення, пояснивши в чому полягає спосіб вчинення конкретної крадіжки. Такі приклади, безпосередньо стосуються, як об'єктивних ознак посягання (діяння, наслідки, спосіб, час тощо) так і суб'єктивних ознак (спеціальний суб'єкт правопорушення, форма вини, мотив мета тощо).

Слід звернути на увагу, що матеріали судової практики з питань теми, по можливості, повинні охоплювати період одного року з дня виконання курсової роботи.

При використанні наукових, навчальних та інших матеріалів необхідно давати відповідні посилання на ці джерела в суровій відповідності до встановлених правил (стандартів). Запозичення тексту з чужих творів без відповідного посилання на них забороняється. Відсутність посилань на використану літературу та запозичення тексту з чужих літературних творів без посилання на них тягне за собою безумовне повернення курсової роботи для повторного виконання.

Послання на використані джерела зазначаються в тексті роботи проставлянням порядкового номера посилання за списком використаних джерел.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання робляться у квадратних дужках з позначенням порядкового номеру за списком використаних джерел. Якщо посилання здійснюється в цілому на джерело чи групу джерел, то в дужках зазначаються лише номери посилань, наприклад, «... у працях С.С. Алексєєва, С.М. Братуся, Р.І. Кондратьєва та М.М. Марченка, [3, 4, 5, 6] зазначається, що...».

Коли необхідно зіслатися на конкретні сторінки використаних джерел, то слід зазначати і номери посилань, і номери сторінок у джерелах, наприклад, «...А.С. Довгерт та Р.О. Стефанчук [9, с. 86–88; 10, с. 21–27] стверджують про...».

У випадку, коли автор курсової роботи бажає в тексті запозичити думку іншого автора, він може вчинити це двома способами: за *допомогою точної цитати*, або передати думку іншого автора *без точного цитування*. В обох випадках посилання є обов'язковим.

В обов'язковому порядку кожна цитата повинна супроводжуватися посиланням на джерело, оскільки при замовчуванні фактів використання чужого матеріалу курсова робота до захисту не допускається.

Посилання на додатки.

На всі **додатки** необхідно давати посилання в тексті. Кожен додаток починають з нової сторінки. Назви додатків повинні бути пов'язані з текстом самої роботи. Посилання оформлюється у вигляді – «Див. додаток ..»

Додатки оформлюються як продовження роботи окремо, розташовуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Сторінки додатків не нумеруються. У правому верхньому куті кожної сторінки міститься слово «Додаток», яке друкується великими літерами, і його номер, при цьому перед номером додатку знак «№» не ставиться, наприклад Додаток 1. Якщо додаток займає кілька сторінок, то номер додатка проставляється тільки на першій сторінці.

При виконанні курсової роботи слід уникати таких типових помилок:

- зміст роботи не відповідає плану роботи або не розкриває тему повністю чи її частини;
- зміст розділів (підрозділів) не відбиває реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження;
- безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих самих положень;
- логічні помилки, невміння виокремити головне;
- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта та предмета дослідження;
- автор не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом;
- не зроблено глибокого і всебічного аналізу чинних нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 5 років) з теми дослідження;
- кількість використаних джерел є недостатньою для всебічного вивчення теми або переважно використовувались підручники, а не спеціальна наукова література;

- поверхово висвітлено стан практики, невдало поєднано теорію з практикою;
- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням або тексту роботи;
- у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал;
- бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту;
- обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, робота виконана не самостійно, неохайно, з помилками, являє собою копію витягів з різних джерел чи робіт розміщених у мережі INTERNET.

Вимоги до оформлення курсової роботи.

Загальний обсяг курсової роботи (текстова частина, без урахування списку використаних джерел та додатків) має становити— **30-35** сторінок формату А-4.

До основного тексту входять:

- 1) титульний аркуш (1 арк.);
- 2) зміст (1 арк.);
- 3) вступ (2–3 арк.);
- 4) розділи 1, 2, 3 з висновками (30–35 арк.);
- 5) висновки (2–3 арк.).

Курсова робота виконується українською мовою на папері формату А4 (297мм х 210 мм). Робоча площа аркуша, на якому друкується текст роботи, обмежується берегами таких розмірів: верхній і нижній береги – по 20 мм; лівий берег – 30 мм; правий берег – 10 мм.

Робота друкується комп'ютерним способом. Шрифт друку – Times New Roman, звичайний, світлий. Кегль (параметри) шрифту – 14 pt (одиниць). Міжрядковий інтервал тексту – 1,5.

Нумерація аркушів проставляється у верхньому правому куті аркуша арабськими цифрами без додавання до номера аркуша будь-яких інших знаків. На першому аркуші роботи номер не проставляється.

Текст викладається лише на одній сторінці аркушу грамотно, акуратно, якщо текст рукописний, то великим, розбірливим почерком, з дотриманням вимог берегів аркушу, до 30 рядків на аркуші.

Текст кожної структурної частини роботи (розділ) починається з нового аркуша.

Структурні елементи курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ..», «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Їх назви є заголовками цих структурних елементів. Кожний розділ повинен мати назву.

Будь-які скорочення слів, понять у викладі роботи (в заголовках, підзаголовках, плані, тексті, посиланнях на джерела та ін.), крім загальноприйнятих (наприклад, КК, КПК, ст.) неприпустимі.

Після списку використаних джерел **курсова робота повинна бути підписана автором** на останній сторінці після списку використаного нормативного матеріалу та літератури. **Обов'язково необхідно зазначити дату виконання курсової роботи (число, місяць та рік).**

Термін здачі курсових робіт на кафедру.

Курсова робота подається (особисто або надсилаються поштою) до навчального підрозділу за 30 днів до початку навчально-екзаменаційної сесії.

Методист (викладач-методист), закріплений за відповідним курсом, отримує курсові роботи, які надійшли від студентів та перевіряє правильність їх оформлення.

Курсові роботи реєструються у журналі обліку курсових робіт.

Датою подання курсової роботи вважається день, коли студент надав роботу, про що зроблено запис в журналі обліку курсових робіт, а в разі надіслання роботи – дата відправки роботи відділенням зв'язку, яка вказується на поштовому штемпелі.

Курсові роботи подаються методистом (викладачем-методистом) на кафедру для подальшої їх реєстрації та перевірки.

Захист курсової роботи здійснюється відповідно до затвердженого розкладу.

Рецензування та оцінювання виконання курсової роботи.

Науковий керівник (викладач) знайомиться з роботою, визначає дотримання вимог до її оформлення та написання.

Критеріями оцінювання виконання курсової роботи є:

- 1) ступінь розробки теми;
- 2) обсяг використаних джерел за темою роботи;
- 3) творчий підхід до написання курсової роботи;
- 4) правильність та наукова обґрунтованість висновків;
- 5) самостійність викладання;
- 6) додержання методичних вимог до написання курсової роботи.

Якщо курсова робота повернута кафедрою до навчального підрозділу з оцінкою «незадовільно», «не допущено до захисту», то методист повертає її студенту для доопрацювання. Доопрацьовану (перероблену) курсову роботу студент повинен знову подати до навчального підрозділу разом з роботою, яка була не зарахована.

До захисту не допускаються курсові роботи в наступних випадках:

1. Курсова робота виконана за неналежним варіантом, або за темою, не узгодженою з викладачем – керівником, призначеним для кожної навчальної групи;

2. Основна частина курсової роботи виконана на підставі застарілого (відміненого, зміненого, не чинного) законодавства про кримінальну відповідальність;
3. При виконанні теоретичної частини використано лише науково-практичний коментар до КК України або навчальний посібник чи підручник;
4. В курсовій роботі відсутні посилання на використані, під час написання роботи, джерела.
5. Відсутні додатки (матеріали судової практики);
6. Курсова робота виконана з грубими граматичними або орфографічними помилками.
7. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам з щодо її структури та оформлення.
8. Курсова робота виконана не самостійно, являє собою компіляцію підручника, коментованого КК України, іншої курсової роботи, витягів з різних джерел чи робіт розміщених у мережі INTERNET.

Процедура та критерії оцінки захисту курсової роботи.

Захист курсової роботи проводиться студентом особисто перед комісією. Процедура захисту курсової роботи полягає у наступному: попередньо ознайомившись з рецензією на роботу, автор дає усні пояснення по суті критичних зауважень рецензента по роботі, відповідає на запитання членів комісії, обґрунтовує свої висновки додатковими аргументами.

Захист курсової роботи оцінюється як окремий контроль рівня знань (атестація) та не включається при підрахунку до підсумкового контролю дисципліни.

Під час оцінювання курсової роботи враховується як її зміст, так і результати захисту. Комісія визначає оцінку роботи та її захисту за 100 бальною шкалою з подальшим переводом до національної шкали та шкали ECTS.

Заклучні положення.

Консультації з усіх інших питань, пов'язаних з виконанням курсової роботи, студенти можуть отримати безпосередньо у наукового керівника (викладача) або в навчально-методичному кабінеті кафедри, чи у чергового викладача кафедри кримінального права та кримінології факультету № 6 ХНУВС.

2. Теми курсових робіт.

№ З/П	Назва теми
1.	Кримінально-правова характеристика умисного вбивства без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин
2.	Спосіб, як обтяжуюча обставина умисного вбивства
3.	Мотив, як обтяжуюча обставина умисного вбивства
4.	Кримінальна відповідальність за умисне вбивство, вчинене у співучасті
5.	Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах
6.	Кримінально-правова характеристика доведення особи до самогубства
7.	Кримінальна відповідальність за тяжке тілесне ушкодження
8.	Кримінальна відповідальність за середньої тяжкості тілесне ушкодження
9.	Кримінально-правова характеристика побоїв, мордування та катування
10.	Кримінально-правова характеристика залишення у небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані
11.	Кримінально-правова характеристика незаконного позбавлення волі або викрадення людини
12.	Кримінально-правова характеристика зґвалтування та сексуального насильства
13.	Кримінально-правова характеристика примушування до вступу у статевий зв'язок
14.	Кримінальні правопорушення проти статевої недоторканості неповнолітніх
15.	Кримінальна відповідальність за порушення авторського і суміжних прав
16.	Кримінально-правова характеристика насильницьких кримінальних правопорушень проти власності
17.	Кримінально-правова характеристика крадіжки та грабежу
18.	Кримінально-правова характеристика шахрайства
19.	Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво
20.	Кримінальна-правова характеристика зловживання владою або службовим становищем, зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги
21.	Кримінальна-правова характеристика перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу

22.	Кримінальна відповідальність за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою
23.	Кримінально-правова характеристика пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі
24.	Кримінально-правова характеристика виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів
25.	Кримінально-правова характеристика контрабанди
26.	Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування
27.	Кримінально-правова характеристика кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК «Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами»
28.	Кримінально-правова характеристика незаконного заволодіння транспортним засобом
29.	Кримінально-правова характеристика хуліганства
30.	Кримінально-правова характеристика незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання, збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗМІСТУ КУРСОВИХ РОБІТ ЗА ТЕМАМИ

ТЕМА № 1:

Кримінально-правова характеристика умисного вбивства без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя.
2. Поняття вбивства, його види та ознаки.
3. Характеристика об'єктивних ознак умисного вбивства без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин.
4. Характеристика суб'єктивних ознак умисного вбивства без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Встановити їх види. Визначити поняття вбивства. З'ясувати ознаки та види вбивства. Визначити ознаки умисного вбивства без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин. З'ясувати критерії поділу умисного вбивства залежно від наявності або відсутності обтяжуючих або пом'якшуючих обставин.

Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства. При розгляді об'єкту умисного вбивства слід визначити момент початку та закінчення кримінально-правової охорони життя людини. Визначити додатковий безпосередній об'єкт умисного вбивства.

Розгляд об'єктивної сторони даного кримінального правопорушення слід почати з дослідження суспільно-небезпечного діяння вбивства, з'ясування його змісту та ознак. Визначити зміст вбивства шляхом дії. Встановити умови кримінальної відповідальності за вбивство шляхом бездіяльності.

Далі слід розглянути суспільно-небезпечні наслідки вбивства. Дослідити поняття: «смерть», «клінічна смерть», «біологічна смерть».

Після цього слід визначити причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та наслідками вбивства. Дослідити його види.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони умисного вбивства без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин слід визначенням моменту закінчення цього посягання.

Розгляд суб'єктивних ознак умисного вбивства без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин традиційно слід почати із розгляду ознак суб'єкту цього кримінального правопорушення. Потім розглянути зміст вини цього посягання та з'ясувати можливі мотиви вчинення цього виду вбивства.

Рекомендований перелік літератури до теми № 1:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 36, 59

ТЕМА № 2:

Спосіб, як обтяжуюча обставина умисного вбивства.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя.
2. Поняття вбивства, його види та ознаки.
3. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки вбивства.
4. Види вбивства залежно від способу вчинення умисного вбивства. Поняття способу вчинення посягання.

5. Особлива жорстокість, як спосіб вчинення вбивства.
6. Характеристика способу вбивства, що є небезпечним для життя багатьох осіб.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Встановити їх види. Визначити поняття вбивства та його види. Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки вбивства. Насамперед, визначити об'єкт вбивства, розглянути ознаки об'єктивної сторони даного посягання : суспільно-небезпечне діяння, суспільно-небезпечні наслідки, причинний зв'язок між діянням та наслідками.

Розгляд суб'єктивних ознак слід починати із розгляду ознак суб'єкту цього посягання . Потім розглянути зміст вини цього посягання та з'ясувати можливі мотиви вчинення цього виду вбивства.

Визначити види вбивства залежно від способу його вчинення. Дати визначення та проаналізувати спосіб вчинення посягання.

Проаналізувати особливу жорстокість, як спосіб вчинення умисного вбивства. Визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього виду вбивства. Розглянути питання кваліфікації умисного вбивства з особливою жорстокістю.

Проаналізувати спосіб вбивства, що є небезпечним для життя багатьох осіб. Визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього виду вбивства. Розглянути питання кваліфікації умисного вбивства, вчиненого способом небезпечним для життя багатьох осіб.

Рекомендований перелік літератури до теми № 2:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 36, 59

ТЕМА № 3:

Мотив, як обтяжуюча обставина умисного вбивства.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя.
2. Поняття, види та ознаки вбивства.
3. Види вбивства залежно від мотиву вчинення умисного вбивства. Поняття мотиву посягання.
3. Корисливий мотив, як обтяжуюча обставина умисного вбивства.
4. Хуліганський мотив, як обтяжуюча обставина умисного вбивства.
5. Умисне вбивство, вчинене з мотивів виконання потерпілою особою службового або громадського обов'язку.

6. Умисне вбивство, вчинене з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Встановити їх види. Визначити поняття вбивства та його види. Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки вбивства. Насамперед, визначити об'єкт вбивства, розглянути ознаки об'єктивної сторони даного С: суспільно-небезпечне діяння, суспільно-небезпечні наслідки, причинний зв'язок між діянням та наслідками.

Розгляд суб'єктивних ознак умисного вбивства традиційно слід почати із розгляду ознак суб'єкту цього посягання. Потім розглянути зміст вини цього посягання.

Далі слід визначити поняття мотиву та встановити види вбивства залежно від мотиву його вчинення.

Проаналізувати суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого з корисливих мотивів. Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Проаналізувати суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого з хуліганських мотивів. Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Проаналізувати суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого з мотивів виконання потерпілою особою службового або громадського обов'язку. Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Проаналізувати суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості. Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Рекомендований перелік літератури до теми № 3:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 35, 41

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 36, 59

ТЕМА № 4:

Кримінальна відповідальність за умисне вбивство, вчинене у співучасті.

Орієнтовний план:

1. Поняття та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя.

2. Поняття, види та ознаки вбивства. Види вбивства залежно від спільної участі суб'єктів.

3. Поняття співучасті, її ознаки та форми.

4 Об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого на замовлення.

5. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого за попередньою змовою групою осіб.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Встановити їх види. Визначити поняття вбивства. Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки вбивства. Насамперед, визначити об'єкт вбивства, розглянути ознаки об'єктивної сторони даного посягання : суспільно-небезпечне діяння, суспільно-небезпечні наслідки, причинний зв'язок між діянням та наслідками.

Розгляд суб'єктивних ознак слід починати із розгляду ознак суб'єкту цього посягання . Потім розглянути зміст вини та з'ясувати можливі мотиви вчинення цих видів вбивства.

Визначити види вбивства. Встановити види вбивства залежно від спільної участі суб'єктів.

Визначити та проаналізувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого на замовлення. Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Визначити та проаналізувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого за попередньою змовою групою осіб. Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Рекомендований перелік літератури до теми № 4:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 32, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 36, 59

ТЕМА № 5:

Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах.

Орієнтовний план:

1. Поняття та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя. Поняття, ознаки та види умисного вбивства.
2. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК).
4. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК).
5. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК).

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти життя. Встановити їх види. Визначити поняття вбивства та його види. З'ясувати суспільну небезпечність умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах.

Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки вбивства. Визначити об'єкт вбивства, розглянути ознаки об'єктивної сторони даного посягання : суспільно-небезпечне діяння, суспільно-небезпечні наслідки, причинний зв'язок між діянням та наслідками.

Розгляд суб'єктивних ознак умисного вбивства слід починати із розгляду ознак суб'єкту цього посягання . Потім розглянути зміст вини вбивства.

Визначити та проаналізувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК). Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Визначити та проаналізувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК). Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Визначити та проаналізувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК). Розглянути питання кваліфікації цього виду умисного вбивства.

Рекомендований перелік літератури до теми № 5:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 36, 54, 59

ТЕМА № 6:

Кримінально-правова характеристика доведення особи до самогубства.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя.
2. Об'єктивні ознаки доведення до самогубства.
3. Суб'єктивні ознаки доведення до самогубства.
4. Кваліфікуючі ознаки доведення до самогубства.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти життя. Встановити їх види. Дати загальну характеристику об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень проти життя.

Встановити та визначити зміст об'єкту доведення до самогубства. Дослідити суспільну небезпечність цього посягання.

Проаналізувати об'єктивну сторону доведення до самогубства. Розглянути зміст суспільно-небезпечного діяння доведення до самогубства, з'ясувати його ознаки. Визначити ознаки доведення до самогубства шляхом дії. Встановити умови кримінальної відповідальності за доведення до самогубства шляхом бездіяльності.

Далі слід розглянути суспільно-небезпечні наслідки цього посягання. Дослідити поняття: «самогубство», «замах на самогубство».

Після цього слід визначити причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та наслідками. Встановити його види.

Слід обов'язково дослідити такі об'єктивні ознаки доведення до самогубства, як: «жорстоке поводження з потерпілою особою», «шантаж», «примус до протиправних дій», «систематичне приниження людської гідності».

Закінчення розгляду об'єктивної сторони доведення до самогубства слід визначенням моменту закінчення цього посягання.

Далі слід з'ясувати та проаналізувати суб'єктивні ознаки доведення до самогубства. Визначити ознаки суб'єкта та суб'єктивної сторони. З'ясувати зміст вини та можливі мотиви вчинення цього посягання.

Розгляд кваліфікуючих ознак доведення до самогубства варто починати з визначення загальних ознак, що обтяжують відповідальність за вчинення посягання. З'ясувати характер та ступінь їх суспільної небезпечності.

Потім, слід обов'язково дослідити об'єктивні та суб'єктивні ознаки доведення до самогубства: вчинене щодо особи, яка перебувала в матеріальній або іншій залежності від винуватого; двох або більше осіб; вчинене щодо неповнолітнього.

Рекомендований перелік літератури до теми № 6:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 36, 59, 64

ТЕМА № 7:

Кримінальна відповідальність за тяжке тілесне ушкодження.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.
2. Поняття тілесного ушкодження, його ознаки та види. Вплив ступеню тяжкості тілесного ушкодження на кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення проти здоров'я. Поняття тяжкого тілесного ушкодження, його юридичні та медичні ознаки. Підстави кримінальної відповідальності за тяжке тілесне ушкодження залежно від форм вини.
3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак посягання передбаченого ст. 121 КК. Кваліфікуючі ознаки.
4. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 123 КК.
5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 124 КК.
6. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 128 КК.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти здоров'я особи. Встановити їх види. Дати загальну характеристику об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень цього виду.

З'ясувати поняття тілесного ушкодження, визначити його ознаки та види. Встановити вплив ступеню тяжкості тілесного ушкодження на кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення проти здоров'я особи.

Розглянути поняття тяжкого тілесного ушкодження. Визначити його юридичні та медичні ознаки.

Оскільки тема даної курсової роботи охоплює декілька кримінальних правопорушень , слід з'ясувати підстави кримінальної відповідальності за тяжке тілесне ушкодження.

Дати характеристику об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 121 КК. Визначити та проаналізувати кваліфікуючі ознаки цього посягання . З'ясувати зміст вини завдання тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. Провести відмежування від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Дати характеристику суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 123 КК. З'ясувати зміст стану сильного душевного хвилювання.

Дати характеристику об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 124 КК. З'ясувати зміст понять «перевищення меж необхідної оборони» та «перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення».

Дати характеристику суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 128 КК. Визначити суб'єкт. Проаналізувати форму вини цього посягання .

Рекомендований перелік літератури до теми № 7:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 14, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 59

ТЕМА № 8:

Кримінальна відповідальність за середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я особи. Поняття тілесного ушкодження, його ознаки та види. Вплив ступеню тяжкості тілесного ушкодження на кримінальну відповідальність.
2. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження, його юридичні та медичні ознаки. Підстави кримінальної відповідальності за середньої тяжкості тілесне ушкодження залежно від форм вини.
3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 122 КК. Кваліфікуючі ознаки.
4. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 128 КК.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти здоров'я особи. Встановити їх види. Дати загальну характеристику об'єктивних та суб'єктивних кримінальних правопорушень цього виду.

З'ясувати поняття тілесного ушкодження, визначити його ознаки та види. Встановити вплив ступеню тяжкості тілесного ушкодження на кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення проти здоров'я особи.

Розглянути поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження. Визначити його юридичні та медичні ознаки.

Оскільки тема даної курсової роботи охоплює декілька кримінальних правопорушень, слід з'ясувати підстави кримінальної відповідальності за середньої тяжкості тілесне ушкодження, залежно від форми вини.

Дати характеристику об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ст. 122 КК. Визначити та проаналізувати кваліфікуючі ознаки цього посягання. З'ясувати зміст понять: «залякування потерпілого або його родичів», «примус до певних дій» «расова, національна чи релігійна нетерпимість», як мотиви умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження.

Дати характеристику суб'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ст. 128 КК. Визначити суб'єкт. Проаналізувати форму вини цього посягання.

Рекомендований перелік літератури до теми № 8:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 14, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 59

ТЕМА № 9:

Кримінально-правова характеристика побоїв, мордування, домашнього насильства та катування.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.
2. Характеристика об'єктивних ознак побоїв, мордування домашнього насильства та катування.
3. Характеристика суб'єктивних ознак побоїв, мордування, домашнього насильства та катування.
4. Кваліфікуючі ознаки.
5. Відмежування побоїв, мордування, домашнього насильства від катування.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою, перш за все, слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти здоров'я особи. З'ясувати їх поняття та визначити види.

По-друге, тема даної курсової роботи охоплює три склади кримінальних правопорушень:

- 1) кримінальне правопорушення, передбачене ст. 126 КК «Побої та мордування»;
- 2) кримінальне правопорушення, передбачене ст. 126¹ КК «Домашнє насильство»;

3) кримінальне правопорушення, передбачене ст. 127 КК «Катування».

Тому, розгляд об'єктивних та суб'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень рекомендується проводити в рамках одного видового складу кримінального правопорушення.

Отже, при дослідженні об'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень, слід:

1. Визначити родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти здоров'я та безпосередній об'єкт побоїв, мордування, катування та домашнього насильства. Визначити та з'ясувати додатковий безпосередній об'єкт цих кримінальних правопорушень .

2. Розглянути ознаки об'єктивної сторони даних кримінальних правопорушень .

Розгляд об'єктивної сторони цих кримінальних правопорушень слід почати з дослідження суспільно-небезпечного діяння. З'ясувати зміст понять: «удар», «побої», «інші насильницькі дії», «катування», «домашнє насильство», «фізична біль», «сильна фізична біль», «фізичне чи моральне страждання», «мучення».

Визначити зміст вчинення цих кримінальних правопорушень. Встановити умови кримінальної відповідальності за вчинення цих кримінальних правопорушень шляхом бездіяльності.

Визначити та розглянути спосіб вчинення катування.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони цих кримінальних правопорушень слід визначенням моменту їх закінчення для кваліфікації.

3. Розглянути суб'єктивні ознаки побоїв, мордування та катування.

Їх розгляд слід починати із дослідження ознак суб'єкту цих кримінальних правопорушень . Далі слід проаналізувати суб'єктивну сторону: визначити форму та зміст вини, дослідити мотиви вчинення катування.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень , слід з'ясувати кваліфікуючі ознаки, які рекомендується досліджувати за загальними ознаками: співучасть, мотиви та мета тощо.

4. Наприкінці теоретичної частини роботи слід провести відмежування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 126 КК «Побої та мордування», ст. 126¹ КК «Домашнє насильство» та ст. 127 КК «Катування» між собою. Відмежування слід проводити за ознаками складу посягання.

Рекомендований перелік літератури до теми № 9:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 14, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 59

ТЕМА № 10:

Кримінально-правова характеристика залишення у небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.
2. Характеристика об'єктивних ознак залишення у небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.
3. Характеристика суб'єктивних ознак залишення у небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.
4. Кваліфікуючі ознаки.
5. Відмежування залишення у небезпеці від ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою, перш за все, слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти здоров'я особи. З'ясувати їх поняття та визначити види.

По-друге, тема даної курсової роботи охоплює два склади кримінальних правопорушень :

- 1) кримінальне правопорушення, передбачене ст. 135 КК «Залишення у небезпеці»;
- 2) кримінальне правопорушення, передбачене ст. 136 КК «Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані».

Тому, розгляд об'єктивних та суб'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень рекомендується проводити в рамках одного видового складу кримінального правопорушення.

Отже, при дослідженні об'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень , слід:

1. Визначити родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти здоров'я та безпосередній об'єкт кримінальних правопорушень , передбачених ст. ст. 135, 136 КК. Визначити та з'ясувати додатковий безпосередній об'єкт цих кримінальних правопорушень . Дослідити ознаки потерпілих осіб. Визначити поняття «небезпечний для життя стан».

2. Розглянути ознаки об'єктивної сторони даних кримінальних правопорушень .

Розгляд об'єктивної сторони цих кримінальних правопорушень слід почати з дослідження суспільно-небезпечних діянь: залишення без допомоги особи та ненадання допомоги особі. З'ясувати умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність при вчиненні цих кримінальних правопорушень . Провести відмежування цих діянь від поставлення у небезпеку спричинення смерті особі під час вбивства. Дослідити ознаки діяння «поставлення потерпілого в небезпечний для життя стан» у кримінальному правопорушенні, передбаченому ст. 135 КК.

Обов'язково слід з'ясувати інші ознаки об'єктивної сторони: «час вчинення посягання», «обставини» тощо.

Слід дослідити поняття суспільно небезпечних наслідків посягання, передбаченого ч. 1 ст. 136 КК. Визначити поняття тяжкого тілесного ушкодження та з'ясувати його ознаки. Встановити наявність причинного зв'язку.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони цих кримінальних правопорушень слід визначенням моменту їх закінчення для кваліфікації.

4. Розглянути суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень , передбачених ст. ст. 135, 136 КК.

Їх розгляд слід починати із дослідження ознак спеціального суб'єкту цих кримінальних правопорушень . Далі слід проаналізувати суб'єктивну сторону: визначити форму та зміст вини залишення у небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень , слід з'ясувати їх кваліфікуючі ознаки, які рекомендується досліджувати за загальними ознаками: потерпілий, наслідки, мотиви та мета тощо.

Наприкінці теоретичної частини роботи слід провести відмежування кримінальних правопорушень , передбачених ст. 135 КК «Залишення у небезпеці» та ст. 136 КК «Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані» між собою. Відмежування слід проводити за ознаками складу кримінального правопорушення.

Рекомендований перелік літератури до теми № 10:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 14, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 11, 19, 59

ТЕМА № 11:

Кримінально-правова характеристика незаконного позбавлення волі або викрадення людини.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

2. Характеристика об'єктивних ознак незаконного позбавлення волі або викрадення людини.

3. Характеристика суб'єктивних ознак незаконного позбавлення волі або викрадення людини.

4. Кваліфікуючі ознаки незаконного позбавлення волі або викрадення людини.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Встановити їх види.

Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки незаконного позбавлення волі або викрадення людини.

При розгляді об'єкту цього посягання слід спочатку визначити родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи та з'ясувати безпосередній об'єкт цього посягання. Обов'язково визначити та дослідити додатковий безпосередній об'єкт та ознаки потерпілої особи.

Розгляд об'єктивної сторони даного посягання слід почати з дослідження суспільно-небезпечного діяння. Спочатку дослідити зміст незаконного позбавлення волі. Визначити характер таких дій. З'ясувати зміст незаконності позбавлення волі. Дослідити можливість вчинення цього посягання шляхом дії та бездіяльності. Встановити умови кримінальної відповідальності за вчинення незаконного позбавлення волі шляхом бездіяльності.

Далі слід дослідити зміст викрадення людини. Встановити ознаки та дати визначення поняття викрадення людини. З'ясувати можливість вчинення цього посягання шляхом бездіяльності.

Обов'язково слід провести відмежування незаконного позбавлення волі від викрадення людини.

Наприкінці розгляду об'єктивної сторони незаконного позбавлення волі або викрадення людини слід визначити момент закінчення цього посягання.

Розгляд суб'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 146 КК, слід почати із розгляду ознак суб'єкту посягання. Потім слід встановити форму та дослідити зміст вини цього посягання, з'ясувати можливі мотиви вчинення цього посягання.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цього посягання, слід проаналізувати кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки незаконного позбавлення волі або викрадення людини.

Рекомендований перелік літератури до теми № 11:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 14, 35

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 13, 28, 59

Тема № 12:**Кримінально-правова характеристика зґвалтування та сексуального насильства.****Орієнтовний план:**

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

2. Характеристика об'єктивних ознак зґвалтування та сексуального насильства.
3. Характеристика суб'єктивних ознак зґвалтування та сексуального насильства.
4. Кваліфікуючі ознаки зґвалтування та сексуального насильства.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Слід зазначити, що тема даної курсової роботи охоплює два склади кримінальних правопорушень :

- 1) посягання, передбачене ст. 152 КК «Зґвалтування»;
- 2) посягання, передбачене ст. 153 КК «Сексуальне насильство».

Оскільки вказані кримінальні правопорушення є однорідними, розгляд об'єктивних та суб'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень рекомендується проводити в рамках одного видового складу кримінального правопорушення.

Отже, при дослідженні об'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень , слід:

1. Визначити родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи та безпосередній об'єкт кримінальних правопорушень , передбачених ст. ст. 152, 153 КК. Визначити поняття «статева свобода» та «статева недоторканість». Дослідити додатковий безпосередній об'єкт цих кримінальних правопорушень . Встановити ознаки потерпілої особи. Визначити юридичні ознаки потерпілої особи від цих кримінальних правопорушень .

2. Розглянути ознаки об'єктивної сторони даних кримінальних правопорушень .

Розгляд об'єктивної сторони слід почати з дослідження суспільно-небезпечних діянь: дій сексуального характеру. Визначити та дослідити характер протиправних дій та можливість вчинення цих кримінальних правопорушень шляхом бездіяльності.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони цих кримінальних правопорушень слід визначенням моменту їх закінчення для кваліфікації.

3. Розглянути суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 152, 153 КК.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак зґвалтування та сексуального насильства слід з'ясувати їх кваліфікуючі ознаки, які рекомендується досліджувати за загальними ознаками.

При дослідженні особливо кваліфікуючих ознак, передбачених ч. 5 ст. 152 КК та ч. 5 ст. 153 КК, слід обов'язково з'ясувати зміст тяжких наслідків.

Рекомендований перелік літератури до теми № 12:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 13, 14, 35, 37

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 1, 10, 15, 39, 42, 57, 59, 62

ТЕМА № 13:

Кримінально-правова характеристика примушування до вступу у статевий зв'язок.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
2. Характеристика об'єктивних ознак примушування до вступу у статевий зв'язок.
3. Характеристика суб'єктивних ознак примушування до вступу у статевий зв'язок.
4. Кваліфікуючі ознаки згвалтування примушування до вступу у статевий зв'язок.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки примушування до вступу у статевий зв'язок (ст. 154 КК)

Визначити родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи та безпосередній об'єкт посягання, передбаченому ст. 154 КК. Визначити поняття «статева свобода» та «статева недоторканість». Дослідити додатковий безпосередній об'єкт цих кримінальних правопорушень. Встановити ознаки потерпілої особи.

Розгляд об'єктивної сторони слід почати з дослідження суспільно-небезпечного діяння – примушування особи без її добровільної згоди до здійснення акту сексуального характеру з іншою особою. Визначити зміст понять: «примушування» та «акт сексуального характеру».

Визначити та дослідити можливість вчинення посягання шляхом бездіяльності.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони примушування до вступу у статевий зв'язок слід визначенням моменту його закінчення для кваліфікації.

Розглянути суб'єктивні ознаки посягання передбаченому ст. 154 КК.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак примушування до вступу у статевий зв'язок слід з'ясувати кваліфікуючі ознаки цього посягання.

Рекомендований перелік літератури до теми № 13:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 13, 37

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 1, 15, 59

ТЕМА № 14:

Кримінальні правопорушення проти статевої недоторканості неповнолітніх.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Поняття, види та суспільна небезпечність кримінальних правопорушень проти статевої недоторканості неповнолітніх.
2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень, передбачених ч.ч. 3, 4 ст. 152 КК та ч.ч. 3, 4 ст. 153 КК.
3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 155 КК.
4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 156 КК.
5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ч. 1 та ч. 2 ст. 156-1 КК
6. Відмежування між собою кримінальних правопорушень проти статевої недоторканості неповнолітніх.
7. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти статевої недоторканості неповнолітніх.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Дати поняття та встановити види кримінальних правопорушень проти статевої недоторканості неповнолітніх. Визначити ознаки потерпілої особи.

Слід зазначити, що тема даної курсової роботи охоплює декілька кримінальних правопорушень :

- 1) Зґвалтування неповнолітньої чи особи, яка не досягла чотирнадцяти років (ч. 3 та ч. 4 ст. 152 КК);
- 2) Сексуальне насильство вчинене щодо неповнолітньої чи особи, яка не досягла чотирнадцяти років (ч. 3 та ч. 4 ст. 153 КК);
- 3) Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК);
- 4) Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК);
- 5) Домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156-1 КК).

Спочатку слід дослідити об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень .

Оскільки зґвалтування неповнолітньої чи малолітньої особи (ч. 3 та ч. 4 ст. 152 КК) та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом, вчинене щодо неповнолітньої чи малолітньої особи (ч. 2 та ч. 3 ст. 153 КК), співпадають між собою за більшістю ознак, рекомендується проводити дослідження їх ознак в рамках загального складу кримінального правопорушення.

Отже, при дослідженні об'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень слід:

1) визначити та дослідити безпосередній об'єкт цих кримінальних правопорушень ,.

2) дослідити об'єктивну сторону: суспільно небезпечне діяння та спосіб вчинення посягання. Визначити зміст понять: «статеві зносини», «статевий зв'язок», « розпусні дії», «фізичне насильство», «погроза», «використання безпорадного стану».

3) Проаналізувати суб'єктивні ознаки: суб'єкт, суб'єктивну сторону. Визначити зміст вини зґвалтування та насильницького задоволення статевої пристрасті неприродним способом, вчинених щодо неповнолітньої чи малолітньої особи.

Оскільки кримінальні правопорушення , що передбачені ст.ст. 155, 156 КК, не є суміжними, розгляд об'єктивних та суб'єктивних ознак цих кримінальних правопорушень рекомендується проводити окремо.

Спочатку слід дослідити об'єктивні та суб'єктивні ознаки посягання, передбаченого ст. 155 КК «Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку». Визначити та дослідити зміст діяння. Визначити зміст суб'єктивних ознак: суб'єкта та суб'єктивної сторони.

В такому ж порядку слід досліджувати зміст об'єктивних та суб'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ст. 156 КК «Розбещення неповнолітніх» та правопорушення, передбаченого ст. 156-1 КК «Домагання дитини для сексуальних цілей».

Після закінчення розгляду об'єктивних та суб'єктивних ознак вказаних кримінальних правопорушень, слід провести відмежування їх між собою.

Розгляд кваліфікуючих ознак кримінальних правопорушень проти статевої недоторканості неповнолітніх рекомендується проводити за загальною ознакою – спеціальним суб'єктом (батько, матір, вітчим, мачуха, опікун чи піклувальник, особа, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілого або піклування про нього), та окремими кваліфікуючими ознаками кожного посягання.

Рекомендований перелік літератури до теми № 14:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 13, 14, 35, 37

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 1, 10, 15, 39, 42, 57, 59, 62

ТЕМА № 15:

Кримінальна відповідальність за порушення авторського і суміжних прав.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
2. Об'єктивні ознаки порушення авторського і суміжних прав.
3. Суб'єктивні ознаки порушення авторського і суміжних прав.
4. Кваліфікуючі ознаки порушення авторського і суміжних прав.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за темою «Кримінальна відповідальність за порушення авторського і суміжних прав» слід визначити поняття та види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, з'ясувати їх суспільну небезпечність.

Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки порушення авторського і суміжних прав, як посягання передбаченого ст. 176 КК.

При розгляді об'єкту цього посягання слід спочатку визначити родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина та з'ясувати безпосередній об'єкт посягання, передбаченого ст. 176 КК.

Далі, слід дослідити предмет цього посягання . З'ясувати ознаки творів науки, літератури, мистецтва, комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм і програм мовлення, як предметів цього посягання .

Розгляд об'єктивної сторони даного посягання слід почати с дослідження суспільно-небезпечного діяння.

Перш за все, слід визначити та дослідити альтернативні діяння цього посягання :

- 1) незаконне відтворення;
- 2) незаконне розповсюдження;
- 3) незаконне тиражування;
- 4) камкординг;
- 5) кардшейрінг
- 6) інше умисне порушення авторського права і суміжних прав,;
- 7) фінансування таких дій,

Визначити ознаки таких дій, з'ясувати зміст їх незаконності. Провести їх відмежування між собою. Обов'язково з'ясувати, що слід розуміти під «іншим умисним порушення авторського права і суміжних прав»

Далі слід розглянути суспільно-небезпечні наслідки цього посягання . З'ясувати їх зміст, визначити ознаки. Дослідити та визначити розмір завданих збитків, у тому числі, на час написання курсової роботи.

Після цього слід визначити причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та наслідками. Встановити його види.

Наприкінці розгляду об'єктивної сторони слід визначити момент закінчення цього посягання .

Розгляд суб'єктивних ознак порушення авторського і суміжних прав слід почати із розгляду ознак суб'єкту посягання . Потім слід встановити форму та дослідити зміст вини цього посягання , з'ясувати можливі мотиви вчинення цього посягання .

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цього посягання , слід проаналізувати кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки посягання, передбаченого ст. 176 КК.

Розгляд розміру завданої матеріальної шкоди слід проводити із врахуванням рівня неоподаткованого мінімуму доходів громадян на час виконання курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 15:

Нормативні акти: 5, 6, 15, 21, 24, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 65, 66, 67

ТЕМА № 16

Кримінально-правова характеристика насильницьких кримінальних правопорушень проти власності.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.
2. Поняття та ознаки насильства.
3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак насильницького грабежу (ч. 2 ст. 186 КК).
4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак розбою (ч. 1 ст. 187 КК)
5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак вимагання (ч. 1 ст. 189 КК).
6. Кваліфікуючі ознаки насильницьких кримінальних правопорушень проти власності.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити поняття та види кримінальних правопорушень проти власності, з'ясувати їх суспільну

небезпечність, дати характеристику об'єкту та предмету вказаних кримінальних правопорушень.

Слід зазначити, що тема курсової роботи охоплює декілька кримінальних правопорушень :

1) Грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства (ч. 2 ст. 186 КК);

2) Розбій (ст. 187 КК);

3) Вимагання (ст. 189 КК);

Загальною об'єктивною ознакою, що охоплює ці кримінальні правопорушення, є насильство. Отже, слід визначити поняття «насильство», з'ясувати його ознаки та встановити види.

Далі, слід дослідити об'єктивні та суб'єктивні ознаки вказаних кримінальних правопорушень :

1. Дати характеристику безпосереднього об'єкту та предмету грабежу. Визначити ознаки діяння та наслідків, встановити наявність причинного зв'язку між діянням та наслідками, з'ясувати спосіб вчинення грабежу.

Визначити зміст насильницького грабежу. Дати характеристику насильства, що застосовується при вчиненні даного виду грабежу.

Визначити момент закінчення цього посягання.

Розглянути ознаки суб'єкта та суб'єктивної сторони. Визначити мотив та мету вчинення цього посягання.

2. Дати характеристику безпосереднього об'єкту та предмету розбою. Визначити ознаки діяння, з'ясувати зміст поняття «напад з метою заволодіння майном».

Визначити зміст та дати характеристику насильства, що застосовується при вчиненні розбою.

Розглянути ознаки суб'єкта та суб'єктивної сторони. Визначити мотив та мету вчинення цього посягання.

3. Дати характеристику безпосереднього об'єкту та предмету вимагання. Визначити ознаки діяння, з'ясувати їх зміст.

Визначити зміст та дати характеристику психічного насильства – погрози. З'ясувати та дослідити ознаки погрози. Провести відмежування, за ознакою психічного насильства, вимагання від грабежу та розбою.

Розглянути ознаки суб'єкта та суб'єктивної сторони. Визначити форму вини, мотив та мету вчинення цього посягання.

Розгляд кваліфікуючих ознак насильницьких кримінальних правопорушень проти власності рекомендується проводити за загальними ознакам: місце вчинення посягання; розмір завданої майнової шкоди (збитків); співучасть; фізична шкода.

Розгляд розміру завданих майнових збитків слід проводити із врахуванням рівня неоподаткованого мінімуму доходів громадян на час написання курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 16:**Нормативні акти:** 5, 6, 9, 14, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 43**Основна література:** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16**Додаткова література:** 9, 18, 23, 26, 30, 34, 41, 52**ТЕМА № 17:****Кримінальна-правова характеристика крадіжки та грабежу.****Орієнтовний план:**

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.
2. Характеристика об'єктивних ознак крадіжки та грабежу.
3. Характеристика суб'єктивних ознак крадіжки та грабежу.
4. Кваліфікуючі ознаки крадіжки та грабежу.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити поняття та види кримінальних правопорушень проти власності, з'ясувати їх суспільну небезпечність.

Слід зазначити, що тема курсової роботи охоплює крадіжку (ст. 186 КК) та грабіж (ст. 186 КК). Оскільки вказані кримінальні правопорушення проти власності є однорідними та за більшості своїх ознак збігаються, рекомендується проводити дослідження їх ознак в рамках загального складу кримінального правопорушення.

Спочатку, слід дослідити об'єкт та предмет вказаних кримінальних правопорушень : визначити види об'єктів, дослідити зміст предмету. Визначити майно, що не може бути предметом даних кримінальних правопорушень .

Далі, слід дослідити об'єктивну сторону. Дати визначення та з'ясувати ознаки поняття «викрадення», як діяння крадіжки та грабежу.

Далі, слід розглянути суспільно-небезпечні наслідки цих кримінальних правопорушень . З'ясувати їх зміст, визначити ознаки. Дослідити розмір завданих збитків, як підстав кримінальної відповідальності за крадіжку та грабіж, у тому числі, на час написання курсової роботи.

Після цього, слід визначити причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та наслідками. Встановити його види.

Далі, слід розглянути способи вчинення крадіжки та грабежу. Дослідити поняття «таємне викрадення», визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього способу крадіжки. Встановити форми таємного викрадення.

Слід з'ясувати зміст відкритого викрадення чужого майна, як способу грабежу. Визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього способу. Провести відмежування крадіжки від грабежу за способом їх вчинення.

Далі, слід розглянути ознаки суб'єкта та суб'єктивної сторони цих кримінальних правопорушень . Визначити форму вини, мотив та мету їх вчинення.

Розгляд кваліфікуючих ознак крадіжки та грабежу рекомендується проводити за загальними ознакам: місце вчинення посягання; розмір завданої майнової шкоди (збитків); співучасть тощо. Розгляд розміру завданих майнових збитків слід проводити із врахуванням рівня неоподаткованого мінімуму доходів громадян на час написання курсової роботи.

Насильство, як кваліфікуючу ознаку грабежу слід розглянути окремо. З'ясувати поняття насильства, визначити його ознаки та дати характеристику.

Рекомендований перелік літератури до теми № 17:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 14, 28, 29, 32, 33, 34, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 9, 23, 26, 34, 41, 52

ТЕМА № 18:

Кримінально-правова характеристика шахрайства.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.
2. Характеристика об'єктивних ознак шахрайства.
3. Характеристика суб'єктивних ознак шахрайства.
4. Кваліфікуючі ознаки шахрайства.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за темою «Кримінально-правова характеристика шахрайства», слід визначити поняття та види кримінальних правопорушень проти власності, з'ясувати їх суспільну небезпечність.

Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки шахрайства, як посягання, передбаченого ст. 190 КК.

При розгляді об'єкту цього посягання , слід, спочатку, визначити родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти власності та з'ясувати безпосередній об'єкт.

Далі, слід дослідити предмет цього посягання . Визначити його ознаки.

Розгляд об'єктивної сторони даного посягання слід почати с дослідження суспільно-небезпечного діяння.

Далі, слід розглянути суспільно-небезпечні наслідки цього посягання . З'ясувати їх зміст, визначити ознаки. Дослідити та визначити розмір завданих збитків, у тому числі, на час виконання курсової роботи.

Після цього, слід визначити причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та наслідками. Встановити його види.

Далі, слід розглянути спосіб вчинення шахрайства. Дослідити поняття «обман» та «зловживання довірою». Визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих способів шахрайства.

Наприкінці розгляду об'єктивної сторони слід визначити момент закінчення цього посягання .

Розгляд суб'єктивних ознак порушення авторського і суміжних прав слід почати із розгляду ознак суб'єкту посягання . Потім слід встановити форму та дослідити зміст вини цього посягання , з'ясувати можливі мотиви вчинення цього посягання .

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цього посягання , слід проаналізувати кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки посягання, передбаченого ст. 176 КК.

Розгляд розміру завданої матеріальної шкоди слід проводити із врахуванням рівня неоподаткованого мінімуму доходів громадян на час виконання курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 18:

Нормативні акти: 5, 6, 28, 29, 33, 34, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 9, 23, 26, 34, 41, 52

ТЕМА № 19:

Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.
2. Характеристика об'єктивних ознак та суб'єктивних ознак самовільного зайняття земельної ділянки.
3. Характеристика об'єктивних ознак та суб'єктивних ознак самовільного будівництва будівель або споруд на самовільно зайнятій земельній ділянці.
4. Кваліфікуючі ознаки самовільного зайняття земельної ділянки та самовільного будівництва будівель або споруд на самовільно зайнятій земельній ділянці.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за темою «Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво» слід визначити поняття та види кримінальних правопорушень проти власності, з'ясувати їх суспільну небезпечність.

Слід зазначити, що тема курсової роботи охоплює два самостійних кримінальні правопорушення :

- 1) самовільне зайняття земельної ділянки (ч.ч. 1, 2 ст. 197-1 КК);
- 2) самовільне будівництво будівель або споруд на самовільно зайнятій земельній ділянці (ч.ч. 3, 4 ст. 197-1 КК).

Оскільки ст. 197-1 КК передбачає кримінальну відповідальність за два самостійних кримінальні правопорушення , рекомендується досліджувати їх об'єктивні та суб'єктивні ознаки окремо.

Отже, спочатку слід дослідити об'єктивні та суб'єктивні ознаки самовільного зайняття земельної ділянки (ч. 1 ст. 197-1 КК). Визначити та з'ясувати об'єкт та предмет цього посягання . Дослідити діяння, визначити характер та його ознаки. З'ясувати зміст поняття самовільності захоплення земельної ділянки. Визначити суспільно-небезпечні наслідки цього посягання та причинний зв'язок між діянням та наслідками. Встановити момент закінчення цього посягання для кваліфікації.

Розгляд розміру завданої шкоди слід проводити із врахуванням рівня неоподаткованого мінімуму доходів громадян на час виконання курсової роботи.

З'ясувати зміст суб'єктивної сторони. Визначити суб'єкт та дослідити форму вини цього посягання .

По закінченню розгляду об'єктивних та суб'єктивних ознак, слід провести відмежування самовільного зайняття земельної ділянки, як посягання, від самовільного зайняття земельної ділянки, як адміністративного правопорушення (ст. 53-1 КпАП України).

Таким же чином, слід дослідити об'єктивні та суб'єктивні ознаки самовільного будівництва будівель або споруд на самовільно зайнятій земельній ділянці (ч. 3 ст. 197-1 КК).

Далі, слід розглянути кваліфікуючі ознаки самовільного зайняття земельної ділянки (ч. 2 ст. 197-1 КК) та самовільного будівництва будівель або споруд на самовільно зайнятій земельній ділянці (ч. 4 ст. 197-1 КК).

Рекомендований перелік літератури до теми № 19:

Нормативні акти: 2, 5, 6, 7, 8, 17, 18, 25, 34, 43, 44

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 9, 23, 26, 27, 34, 41, 52, 63

ТЕМА № 20:

Кримінальна-правова характеристика зловживання владою або службовим становищем, зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Характеристика об'єктивних ознак кримінальних правопорушень , передбачених ст.ст. 364, 364-1, 365-2 КК.
3. Характеристика суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень , передбачених ст. ст. ст.ст. 364, 364-1, 365-2 КК.
4. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень , передбачених ст.ст. 364, 364-1, 365-2 КК.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою, слід визначити поняття та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, з'ясувати її суспільну небезпечність. Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих кримінальних правопорушень .

Слід зазначити, що тема курсової роботи охоплює декілька кримінальних правопорушень :

- 1) посягання, передбачене ст. 364 КК «Зловживання владою або службовим становищем»;
- 2) посягання, передбачене ст. 364-1 КК «Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми».
- 3) посягання, передбачене ст. 365-2 КК «Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги».

Оскільки вказані кримінальні правопорушення є однорідними та суміжними, дослідження їх об'єктивних та суб'єктивних ознак слід проводити в рамках видового складу кримінального правопорушення.

Отже, по-перше, слід дослідити об'єкти цих кримінальних правопорушень . З'ясувати родовий та визначити безпосередній об'єкти.

Далі, слід розглянути об'єктивну сторону, розгляд якої слід почати з дослідження суспільно-небезпечного діяння. Необхідно визначити характер та ознаки діянь кожного посягання. З'ясувати зміст понять: використання влади чи службового становища (ч. 1 ст. 364 КК); використання своїх повноважень (ч. 1 ст. 364-1 КК); зловживання своїми повноваженнями (ч. 1 ст. 365-2 КК).

Далі, слід розглянути суспільно-небезпечні наслідки вказаних кримінальних правопорушень . З'ясувати їх зміст, встановити ознаки та визначити види. Визначити розмір істотної шкоди, якщо вона полягає у завданні матеріальних збитків, на час виконання курсової роботи.

Після цього, слід визначити причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та наслідками. Встановити його види.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони кримінальних правопорушень , передбачених ст.ст. 364, 364-1, 365-2 КК, слід визначенням моменту їх закінчення для кваліфікації.

Далі слід розглянути суб'єктивні ознаки цих кримінальних правопорушень . Перш за все, дослідити ознаки спеціального суб'єкту:

- 1) службової особи (ст. 364);
- 2) службової особи юридичної особи приватного права (ст. 364-1);
- 3) аудитора, нотаріуса, оцінювача, іншої особи, яка не є державним службовцем, посадовою особою місцевого самоврядування, але здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, у тому числі послуг експерта, арбітражного керуючого, незалежного посередника, члена трудового арбітражу, третейського судді (під час виконання цих функцій),

По-друге, з'ясувати форму вини цих кримінальних правопорушень . Визначити психічне відношення суб'єкту як до діяння, так і до наслідків.

По-третє, дослідити мету вчинення кримінальних правопорушень , передбачених ст.ст. 364-1, 365-2 КК, – одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб. З'ясувати зміст поняття «неправомірної вигода».

Розгляд кваліфікуючих ознак кримінальних правопорушень , передбачених ст.ст. 364, 364-1, 365-2 КК, рекомендується проводити спочатку за загальною ознакою: спричинення діянням тяжких наслідків. Слід визначити їх поняття, види та ознаки. Далі з'ясувати кваліфікуючі ознаки, що передбачені ч. 3 ст. 364 КК та ч. 2 ст. 365-2 КК.

Рекомендований перелік літератури до теми № 20:

Нормативні акти: 5, 6,

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 2, 3, 5, 6, 17, 25, 29, 37, 46, 56,

ТЕМА № 21:

Кримінально-правова характеристика перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Характеристика об'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 365 КК.
3. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 365 КК.
4. Кваліфікуючі ознаки посягання, передбаченого ст. 365 КК.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою, слід визначити поняття та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, з'ясувати її суспільну небезпечність. Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих кримінальних правопорушень.

Слід зазначити, що тема курсової роботи охоплює посягання, передбачене ст. 365 КК «Перевищення влади або службових повноважень».

По-перше, слід дослідити об'єкт кримінального правопорушення. З'ясувати родовий та визначити безпосередній об'єкти.

Далі, слід розглянути об'єктивну сторону, розгляд якої слід почати з дослідження суспільно-небезпечного діяння. Необхідно визначити характер та ознаки вчинення дій, які явно виходять за межі наданих прав чи повноважень.

Далі, слід розглянути суспільно-небезпечні наслідки. З'ясувати їх зміст, встановити ознаки та визначити види. Після цього, слід визначити причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та наслідками. Встановити його види.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони слід визначенням моменту закінчення цього посягання для кваліфікації.

Далі, слід розглянути суб'єктивні ознаки. Перш за все, дослідити ознаки спеціального суб'єкту.

По-друге, з'ясувати форму вини. Визначити психічне відношення суб'єкту як до діяння, так і до наслідків.

Слід дослідити кваліфікуючі ознаки, що передбачені ч. 2 ст. 365 КК. Насамперед, з'ясувати поняття: «насильство», «погроза застосування насильства», «застосування зброї чи спеціальних засобів», «болісні і такі, що ображають особисту гідність потерпілого, дії», «катування».

Рекомендований перелік літератури до теми № 21:

Нормативні акти: 5, 6, 9, 16, 19, 21, 22, 24, 39, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 2, 3, 5, 6, 17, 25, 29, 37, 46, 56,

ТЕМА № 22:

Кримінальна відповідальність за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Характеристика об'єктивних ознак кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 368, 368-3, 368-4, 369-2 КК.

3. Характеристика суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень , передбачених ст.ст. 368, 368-3, 368-4, 369-2 КК.
4. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень , передбачених ч. 3 ст. 368-3; ч. 3 ст. 368-4; ст. 368; ч. 2 ст. 369-2 КК.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за темою «Кримінальна відповідальність за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою», слід спочатку дослідити поняття та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, з'ясувати її суспільну небезпечність. Далі, слід розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих кримінальних правопорушень .

Слід зазначити, що тема курсової роботи охоплює кримінальні правопорушення передбачені:

1) ч. 3 ст. 368-3 КК «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вчинення дій або бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи»;

2) ч. 3 ст. 368-4 КК «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання аудитором, нотаріусом, приватним виконавцем, експертом, оцінювачем, третейським суддею або іншою особою, яка провадить професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, а також незалежним посередником чи арбітром під час розгляду колективних трудових спорів неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вчинення дій або бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи»;

3) ст. 368 КК «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою»;

4) ч. 2 ст. 369-2 КК «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, або пропозиція чи обіцянка здійснити вплив за надання такої вигоди».

Оскільки вказані кримінальні правопорушення є однорідними та суміжними, дослідження їх об'єктивних та суб'єктивних ознак слід проводити в рамках видового складу кримінального правопорушення.

Отже, по-перше, слід дослідити об'єкти цих кримінальних правопорушень . З'ясувати родовий та визначити безпосередній об'єкти. Визначити предмет цих кримінальних правопорушень . З'ясувати ознаки неправомірної вигоди, визначити співвідношення між поняттями «неправомірна вигода» та «активи, законність підстав набуття яких не підтверджено доказами».

Далі, слід розглянути об'єктивну сторону. Насамперед, дослідити суспільно-небезпечне діяння. Необхідно з'ясувати характер дій – «прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди». Визначити зміст поняття «використання влади, службового становища чи повноважень», «інтереси того, хто передає чи надає таку вигоду, або інтереси третіх осіб».

У кримінальному правопорушенні, передбаченому ч. 1 ст. 368-2 КК «Незаконне збагачення», слід з'ясувати поняття «передача неправомірної вигоди близьким родичам» та провести співвідношення цього поняття із поняттям «одержання неправомірної вигоди».

Закінчення розгляду об'єктивної сторони кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 368-3; ч. 3 ст. 368-4; ст. 368; ч. 2 ст. 369-2 КК, слід визначенням моменту їх закінчення для кваліфікації.

Далі слід розглянути суб'єктивні ознаки цих кримінальних правопорушень. Перш за все, дослідити ознаки спеціального суб'єкту:

- 1) службова особа юридичної особи приватного права (ч. 3 ст. 368-3 КК);
- 2) аудитор, нотаріус, експерт, оцінювач, приватний виконавець, незалежний посередник, член трудового арбітражу, третейський суддя або інша особа, яка провадить професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг (ч. 3 ст. 368-4 КК);
- 3) службова особа (ст.ст. 368 КК);

Далі, з'ясувати ознаки суб'єкту посягання, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК.

По-друге, з'ясувати форму вини та мотив цих кримінальних правопорушень: «вчинення дій або бездіяльність», «вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави».

Розгляд кваліфікуючих ознак вказаних кримінальних правопорушень рекомендується проводити за їх загальними ознаками: вимагання неправомірної вигоди; значний, великий, особливо великий розмір неправомірної вигоди; попередня змова групою осіб, вчинення кримінальних правопорушень повторно тощо.

Рекомендований перелік літератури до теми № 22:

Нормативні акти: 5, 6, 16, 19, 21, 22, 24, 40, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 2, 3, 5, 6, 17, 25, 29, 37, 46, 56,

ТЕМА № 23:

Кримінально-правова характеристика пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Характеристика об'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ст. 369 КК.
3. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ст. 369 КК.
4. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки (ч. 3, 4 ст. 369 КК).
5. Звільнення від кримінальної відповідальності за пропозицію, обіцянку або надання неправомірної вигоди службовій особі.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за темою «Кримінально-правова характеристика пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі» слід спочатку дослідити поняття та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, з'ясувати її суспільну небезпечність. Далі слід розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих кримінальних правопорушень.

Слід дослідити об'єкт. З'ясувати родовий та визначити безпосередній об'єкти. Визначити предмет та з'ясувати ознаки.

Далі, слід розглянути об'єктивну сторону. Визначити суспільно-небезпечне діяння. Дослідити характер дій: «пропозиція неправомірної вигоди», «обіцянка неправомірної вигоди» та «надання неправомірної вигоди». Провести їх відмежування між собою.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони пропозиції, обіцянки чи надання неправомірної вигоди» слід визначенням моменту їх закінчення для кваліфікації.

Далі, слід розглянути суб'єктивні ознаки. Перш за все, дослідити ознаки спеціального суб'єкту – службової особи.

По-друге, з'ясувати форму вини. Дослідити мотив.

Розгляд кваліфікуючих ознак посягання слід робити в їх послідовності. Слід обов'язково з'ясувати поняття: «повторне вчинення посягання», «службова особа, яка займає відповідальне становище», «службова особа, яка займає особливо відповідальне становище», «попередня змова групою осіб» тощо.

По закінченню розгляду теоретичної частини роботи, слід дослідити підстави та умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Рекомендований перелік літератури до теми № 23:

Нормативні акти: 5, 6, 16, 19, 21, 22, 24, 40, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 2, 3, 5, 6, 17, 25, 29, 37, 46, 56,

ТЕМА № 24:

Кримінально-правова характеристика виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів.

Орієнтовний план:

5. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.
1. Характеристика об'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 199 КК.
2. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 199 КК.
3. Кваліфікуючі ознаки посягання, передбаченого ст. 199 КК.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити суспільну небезпечність кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Встановити їх види. Розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих кримінальних правопорушень .

Встановити та визначити зміст об'єкту посягання, передбаченого ст. 199 КК. Дослідити предмет цього посягання . З'ясувати поняття: «гроші», «державні цінні папери», «білети державної лотереї», «іноземна валюта».

Далі, слід розглянути ознаки об'єктивної сторони цього посягання .

Перш за все, слід визначити та дослідити альтернативні діяння цього посягання :

- 1) виготовлення;
- 2) зберігання;
- 3) придбання;
- 4) перевезення;
- 5) пересилання;
- 6) ввезення в Україну з метою збуту;
- 7) збут.

Обов'язково, слід визначити момент закінчення кожного з альтернативних діянь

Далі, слід дослідити суб'єктивні ознаки посягання, передбаченого ст. 199 КК.

Їх розгляд слід починати із дослідження ознак суб'єкту. Потім проаналізувати суб'єктивну сторону: визначити форму та зміст вини, мотив вчинення посягання.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цього посягання , слід з'ясувати кваліфікуючі ознаки цього посягання : повторність,

вчинення посягання за попередньою змовою групою осіб, організованою групою, у великому та особливо великому розмірі.

Розгляд розміру предмету посягання, передбаченого ст. 199 КК, слід обов'язково проводити із врахуванням рівня неоподаткованого мінімуму доходів громадян на час написання курсової роботи.

Рекомендований перелік літератури до теми № 24:

Нормативні акти: 1, 5, 6, 27, 31, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 4, 8, 20, 22

ТЕМА № 25:

Кримінально-правова характеристика контрабанди.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та суспільна небезпечність контрабанди.
2. Об'єктивні ознаки контрабанди.
3. Суб'єктивні ознаки контрабанди.
4. Кваліфікуючі ознаки контрабанди.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити поняття контрабанди, з'ясувати її суспільну небезпечність, встановити види кримінальних правопорушень передбачених КК, що вчиняються шляхом контрабанди.

Слід зазначити, що тема курсової роботи «Кримінально-правова характеристика контрабанди» охоплює два кримінальні правопорушення :

- 1) посягання, передбачене ст. 201 КК «Контрабанда»;
- 2) посягання, передбачене ст. 305 КК «Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів»

Оскільки вказані кримінальні правопорушення є суміжним та за більшості своїх ознак збігаються, рекомендується проводити дослідження їх ознак в рамках загального складу кримінального правопорушення.

Спочатку, слід дослідити об'єкти цих кримінальних правопорушень . Дослідити родовий об'єкт, з'ясувати безпосередній об'єкт.

Далі, слід ретельно розглянути предмет цих кримінальних правопорушень . По-перше, дослідити та визначити ознаки культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, як предмету посягання, передбаченого ст. 201 КК. По-

друге, дослідити та визначити ознаки наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів.

По закінченню розгляду об'єкт кримінального правопорушення, слід дослідити об'єктивну сторону. Слід зазначити, що об'єктивна сторона цих кримінальних правопорушень передбачає ряд альтернативних дій з вказаними предметами контрабанди, це:

- 1) переміщення їх через митний кордон України;
- 2) переміщення їх поза митним контролем вказаних предметів;
- 3) переміщення їх з приховуванням від митного контролю вказаних предметів.

Отже, слід, перш за все, з'ясувати зміст поняття «переміщення», визначити його ознаки та способи. По-друге з'ясувати місце вчинення цього посягання – митний кордон.

Закінчення розгляду об'єктивної сторони контрабанди слід визначенням моменту його закінчення для кваліфікації.

Далі слід розглянути ознаки суб'єкта та суб'єктивної сторони цих кримінальних правопорушень . Визначити форму вини, мотив та мету їх вчинення.

Розгляд кваліфікуючих ознак кримінальних правопорушень , передбачених ст. ст. 201, 305 КК, рекомендується проводити спочатку за загальною ознакою: вчинення цих кримінальних правопорушень за попередньою змовою групою осіб. Потім дослідити кваліфікуючі ознаки кожного з цих кримінальних правопорушень .

Рекомендований перелік літератури до теми № 25:

Нормативні акти: 1, 5, 6, 27, 38, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 4, 20, 22, 32

ТЕМА № 26:

Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.
2. Характеристика об'єктивних ознак кримінальних правопорушень , передбачених ст. ст. 212, 212-1 КК.
3. Характеристика суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень , передбачених ст. ст. 212, 212-1 КК.

4. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень , передбачених ст. ст. 212, 212-1 КК.
5. Звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Методичні вказівки:

При написанні курсової роботи за даною темою слід визначити поняття та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Встановити їх види, ознаки, з'ясувати їх суспільну небезпечність.

Слід зазначити, що тема курсової роботи охоплює два кримінальні правопорушення :

- 1) ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК);
- 2) ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (ст. 212-1 КК).

Оскільки, вказані кримінальні правопорушення є однорідними та суміжними, дослідження їх ознак слід проводити в рамках видового складу кримінального правопорушення.

Спочатку, слід дослідити об'єкт та предмет вказаних кримінальних правопорушень : визначити види об'єктів, дослідити зміст предмету. Визначити поняття: «податки», «збори», «обов'язкові платежі», «система оподаткування», «внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

По закінченню розгляду об'єкт кримінального правопорушення, слід дослідити об'єктивну сторону цих кримінальних правопорушень . Насамперед, з'ясувати діяння, визначити його ознаки.

Далі, слід з'ясувати зміст суспільно-небезпечних наслідків – фактичного ненадходження до бюджетів, державних цільових фондів, а також фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів у значних розмірах (ч. 1 ст. 212 КК та ч. 1 ст. 212-1 КК), у тому числі, на час написання курсової роботи.

Далі, слід визначити причинний зв'язок між діянням та наслідками. Встановити момент закінчення цих кримінальних правопорушень для кваліфікації.

Потім, з'ясувати зміст суб'єктивної сторони. Перш за все, визначити ознаки спеціального суб'єкту цих кримінальних правопорушень :

- 1) службова особа підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності;
- 2) особа, що займається чи здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;

3) будь-яка інша особа, яка зобов'язана сплачувати податки, збори (обов'язкові платежі), єдині внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

По-друге, визначити та дослідити форму вини в цих посяганнях.

Далі, слід провести розгляд кваліфікуючих ознак кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 212, 212-1 КК, які рекомендується проводити за їх загальними ознаками.

По закінченню розгляду теоретичної частини роботи, слід дослідити підстави та умови звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Рекомендований перелік літератури до теми № 26:

Нормативні акти: 1, 5, 6, 11, 20, 27, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 4, 8, 14, 20, 22, 50

ТЕМА № 27:

Кримінально-правова характеристика кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК «Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами».

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
2. Характеристика об'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ст. 286 КК.
3. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення, передбаченого ст. 286 КК.
4. Кваліфікуючі ознаки правопорушення, передбаченого ст. 286 КК.

Методичні вказівки:

Написання курсової роботи за даною темою, перш за все, слід почати із визначення кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту, встановлення їх видів, з'ясування їх суспільної небезпечності.

Далі, слід розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, як посягання, передбаченого ст. 286 КК.

При розгляді об'єкту цього посягання слід, спочатку, визначити родовий об'єкт та з'ясувати безпосередній об'єкт. Обов'язково встановити додатковий безпосередній об'єкт.

Далі, слід дослідити предмет цього посягання . Визначити його ознаки. З'ясувати поняття: «транспортний засіб», «механічний транспортний засіб».

Розгляд об'єктивної сторони даного посягання слід почати з дослідження суспільно-небезпечного діяння.

Слід встановити зміст понять: «порушення правил безпеки дорожнього руху» та «порушення правил експлуатації транспорту особами».

Далі, слід розглянути суспільно-небезпечні наслідки цього посягання , що передбачені ч. 1 ст. 286 КК. З'ясувати поняття «середньої тяжкості тілесне ушкодження», визначити його ознаки.

Після цього, слід визначити причинний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та наслідками. Встановити його види.

Далі, слід розглянути обстановку та визначити момент закінчення цього посягання .

Розгляд суб'єктивних ознак порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту слід почати із розгляду ознак суб'єкту посягання. З'ясувати зміст поняття «особа, яка керує транспортним засобом».

Потім, слід встановити форму та дослідити зміст вини у цьому посяганні.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цього посягання , слід проаналізувати кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки посягання, передбаченого ст. 286 КК.

Рекомендований перелік літератури до теми № 27:

Нормативні акти: 5, 6, 14, 26, 30, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 26, 31, 35, 45

ТЕМА № 28:

Кримінально-правова характеристика незаконного заволодіння транспортним засобом.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
2. Характеристика об'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 289 КК.
3. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 289 КК.
4. Кваліфікуючі ознаки посягання, передбаченого ст. 289 КК.

5. Звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом

Методичні вказівки:

Написання курсової роботи за даною темою, перш за все, слід почати із визначення кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту, встановлення їх видів, з'ясування їх суспільної небезпечності.

Далі, слід розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки незаконного заволодіння транспортним засобом, як посягання, передбаченого ст. 286 КК.

При розгляді об'єкту цього посягання слід спочатку визначити родовий об'єкт та з'ясувати безпосередній об'єкт. Обов'язково встановити додатковий безпосередній об'єкт.

Далі, слід дослідити предмет цього посягання . Визначити його ознаки. З'ясувати поняття: «транспортний засіб», «механічний транспортний засіб». Визначити, який транспортний засіб не буди містити ознак предмету цього посягання .

Розгляд об'єктивної сторони даного посягання слід почати с дослідження суспільно-небезпечного діяння – заволодіння транспортним засобом. Слід розглянути зміст протиправного вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їх волі. З'ясувати характерні способи вилучення.

Далі, слід визначити момент закінчення цього посягання .

Розгляд суб'єктивних ознак незаконного заволодіння транспортним засобом слід почати із розгляду ознак суб'єкту посягання .

Потім, слід встановити форму та зміст вини.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цього посягання , слід проаналізувати кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Рекомендований перелік літератури до теми № 28:

Нормативні акти: 5, 6, 14, 26, 30, 32, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 10, 26, 31, 35, 45, 58

ТЕМА № 29:

Кримінально-правова характеристика хуліганства.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.
2. Характеристика об'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 296 КК.

3. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 296 КК.
4. Кваліфікуючі ознаки посягання, передбаченого ст. 296 КК.

Методичні вказівки:

Написання курсової роботи за темою «Кримінально-правова характеристика хуліганства», перш за все, слід почати із визначення кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності, встановлення їх видів, з'ясування їх суспільної небезпечності.

Далі, слід розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки хуліганства, як посягання, передбаченого ст. 296 КК.

При розгляді об'єкту цього посягання , слід спочатку визначити родовий об'єкт та з'ясувати безпосередній об'єкт. Обов'язково встановити додатковий безпосередній об'єкт.

Розгляд об'єктивної сторони даного посягання слід почати с дослідження суспільно-небезпечного діяння – грубого порушення громадського порядку. Слід з'ясувати, що слід розуміти під поняттям «грубе порушення», а також поняття: «громадський порядок».

Далі, слід визначити та дослідити способи хуліганства – особливу зухвалість та винятковий цинізм.

По закінченню розгляду об'єктивної сторони, слід визначити момент закінчення хуліганства.

Розгляд суб'єктивних ознак хуліганства слід почати із розгляду ознак суб'єкту посягання . Потім, слід встановити форму та зміст вини. Обов'язково з'ясувати зміст хуліганського мотиву – явної неповаги до суспільства.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цього посягання , слід проаналізувати кваліфікуючі ознаки.

Рекомендований перелік літератури до теми № 29:

Нормативні акти: 5, 6, 14, 33, 35, 41, 43, 45

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 12, 21, 40, 47, 48, 53

ТЕМА № 30:

Кримінально-правова характеристика незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання, збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Орієнтовний план:

1. Поняття, види та загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

2. Характеристика об'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 307 КК.
3. Характеристика суб'єктивних ознак правопорушення , передбаченого ст. 307 КК.
4. Кваліфікуючі ознаки посягання, передбаченого ст. 307 КК.
5. Звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Методичні вказівки:

Написання курсової роботи за даною темою, перш за все, слід почати із визначення кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення, встановлення їх видів, з'ясування їх суспільної небезпечності.

Далі, слід розглянути об'єктивні та суб'єктивні ознаки посягання, передбаченого ст. 307 КК.

При розгляді об'єкту цього посягання , слід спочатку визначити родовий об'єкт та з'ясувати безпосередній об'єкт. Обов'язково встановити додатковий безпосередній об'єкт.

Далі, слід розглянути предмет цього посягання . З'ясувати поняття та визначити ознаки наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів.

Слід зазначити, що посягання, передбачене ст. 307 КК, передбачає ряд альтернативних дій: виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання, незаконний збут.

Тому, слід дослідити кожне діяння, визначити його ознаки. Обов'язково слід визначити момент закінчення кожного з цих діянь.

Розгляд суб'єктивних ознак слід почати із розгляду ознак суб'єкту посягання . Потім, слід встановити форму та зміст вини.

По закінченню дослідження об'єктивних та суб'єктивних ознак цього посягання , слід проаналізувати кваліфікуючі ознаки:

- 1) вчинення цього посягання повторно (ч. 2 ст. 307 КК);
- 2) вчинення цього посягання за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 307 КК);
- 3) вчинення цього посягання особою, яка раніше вчинила один із кримінальних правопорушень , передбачених статтями 308-310, 312, 314, 315, 317 КК (ч. 2 ст. 307 КК);
- 4) вчинення цього посягання із залученням неповнолітнього (ч. 2 ст. 307 КК);
- 5) збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів у місцях, що призначені для проведення навчальних, спортивних і культурних заходів, та в інших місцях масового перебування громадян (ч. 2 ст. 307 КК);

- 6) збут чи передача цих речовин у місця позбавлення волі (ч. 2 ст. 307 КК);
- 7) якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги у великих розмірах чи особливо небезпечні наркотичні засоби або психотропні речовини (ч. 2 ст. 307 КК);
- 8) вчинення цього посягання організованою групою (ч. 3ст. 307 КК);
- 9) вчинення цього посягання , якщо предметом таких дій були наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги в особливо великих розмірах (ч. 3ст. 307 КК);
- 10) вчинення цього посягання із залученням малолітнього (ч. 3ст. 307 КК);
- 11) вчинення цього посягання щодо малолітнього (ч. 3ст. 307 КК).

По закінченню розгляду теоретичної частини роботи, слід дослідити підстави та умови звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Рекомендований перелік літератури до теми № 30:

Нормативні акти: 1, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 12, 23, 32, 36, 42, 43

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Додаткова література: 38, 44, 51, 55, 60

4. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

Загальна частина

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 р. № 15-рп/2004 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання). Справа № 1-33/2004 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 1999 р. № 9-рп/99 у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини 3 статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканість). Справа № 1-15/99. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинених стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму

Верховного Суду України від 23 грудня 2005р. № 13. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Основна література

1. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.
2. Ємельянов В. П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : науково-практичний посібник. Харків : Право, 2018. 142 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2015. 528 с.
4. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за ред. О. М. Литвинова. Харків : Константа, 2017. 448 с.
5. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. 2-ге вид., переробл. та допов. / за ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. Київ : Дакор, 2011. 1428 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 6-те вид., переробл. та допов. / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. Київ : Юридична думка, 2011. 1236 с.

Додаткова література

1. Велика українська юридична енциклопедія: У 20 томах. Том 17. Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. 1064 с.
2. Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2015. 192 с.
3. Воробей П. А. Кримінально-правове ставлення в вину. Київ : Атіка, 2011. 176 с.
4. Гуренко Д. Ю., Ємельянов В. П. Актуальні питання щодо вирішення суб'єкта злочинів. Часопис Київського університету права. 2015. № 2. С. 280 – 283.
5. Зінченко І. О., Тютюгін В. І. Множинність злочинів : поняття, види, призначення покарання. Харків : ФІНН, 2008. 336 с.

6. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність. Київ : ІДП НАН України; РВВ ЛДУВС, 2013. 560 с.
7. Митрофанов І. І. Співучасть у злочині : навчальний посібник. Одеса : Фенікс, 2012. 208 с.

Особлива частина

Нормативні акти

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 2. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 3. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16 травня 2005 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 4. Конституція України: Закон України від 24.06.1996р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 6. Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом від 15.12.1997 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 7. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму від 09.12. 1999 р. . URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 8. Міжнародна конвенція про боротьбу із захопленням заручників від 17.12.1979 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 9. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03. 2003 р. № 638-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 10. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14.10.2014 р. № 1702-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 11. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Про національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
12. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993р. № 3341-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 13. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 14. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинених стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму

- Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 16. Про судову практику в справах про злочини проти власності : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 р. № 10. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 17. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 07.02.2003 р. № 2. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 18. Про судову практику у справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006р. № 10. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 19. Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання : Закон України від 19.10.2000р. № 2064-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 20. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Основна література:

1. Кримінальне право України. Особлива частина навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.
2. Кримінальне право. Особлива частина : підручник / О. О. Дудоров, Є. О. Письменський. Т.2. Луганськ: Вид-во «Елтон-2», 2012. 780 с.
3. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2015. 680 с.
4. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право : навчальний посібник / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Ваїте, 2014. 944 с.
5. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за ред. О. М. Литвинова. Харків: Константа, 2017. 448 с.

Додаткова література:

1. Топчій В. В. Кримінально-правові та кримінологічні заходи запобігання злочинам у сфері інтелектуальної власності в Україні : монографія. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 408 с.
2. Олійник П. В. Предмет злочинів проти власності : поняття, види, кримінально-правове значення. Харків : Право, 2011. 208 с.

3. Ємельянов М. В. Кримінальна відповідальність за шахрайство: монографія. Харків : Право, 2014. 176 с.
4. Хряпінський П. В., Чус. О. В. Кримінально-правова характеристика незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Дніпропетровськ, ДГУ Літограф, 2015. 245 с.
5. Шульга А. М. Земельні ресурси України під охороною закону про кримінальну відповідальність : монографія. Харків : Юрайт, 2019. 668 с.
6. Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2015. 192 с.
7. Тероризм: визначення і сутність : монографія / А. В. Коростиленко, Б. Д. Леонов, І. М. Рижов; за ред. В. В. Крутова, І. І. Мусієнка, В. П. Ємельянова. Київ : Нац. акад. СБУ, 2015. 192 с.
8. Шамара О. В., Бантишев О. Ф., Чорний Р. Л. Протидія терористичній діяльності (кримінально-правові аспекти) : монографія. Київ : Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2011. 160 с.
9. Ізетов А. Е. Втягнення у вчинення терористичного акту : монографія / за заг. ред. д. ю. н., проф. В. П. Ємельянова. Харків : Право, 2011. 174 с.
10. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2012. 908 с.
11. Налуцишин В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство (ст. 296 КК України) : монографія. Харків: Харків юридичний, 2011. 252 с.
12. Івахненко О. А. Кримінальна відповідальність за хуліганські діяння: хуліганські злочини та склади злочинів : монографія / за ред. В. П. Ємельянова. Харків : Право, 2016. 184 с.
13. Бандурка І. О. Захист дитинства в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади : монографія / за наук. ред. д. ю. н., проф. О. М. Литвинова. Харків: Золота миля, 2017. 432 с.
14. Павліковський В. І. Кримінально-правове забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні: монографія. Харків : Панов, 2016. 488 с.
15. Ніколаєнко Т. Б. Теоретико-правові засади призначення та виконання спеціальних покарань щодо військовослужбовців : монографія. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2018. 564 с.
16. Велика українська юридична енциклопедія: У 20 томах. Том 17. Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. 1064 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Законодавство України // Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.
2. Президент України // Документи. URL:

<http://www.president.gov.ua/documents/all>.

3. Урядовий портал // Нормативно-правова база. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/npd/search>.

4. Єдиний державний реєстр судових рішень // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Навчально-науковий інститут № 5

Кафедра кримінального права та кримінології

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)»

**Тема № 1 «Кримінально-правова характеристика умисного вбивства без
обтяжуючих та пом'якшуючих обставин»**

**Виконав:
студент навчальної групи**

П.І.П.

м. Харків

(рік)